

# Uživatel:Stipekst/naklpolitika

## Koncepce nové nakladatelské politiky UK

Univerzita Karlova ve svém Dlouhodobém záměru 2011 - 2015 zformulovala úkol pro uvedené období:

**Připravit a realizovat novou nakladatelskou politiku zahrnující moderní formy elektronických publikací.**

**Pro inspiraci uvádíme pracovní dokument ediční komise AS z dubna 2011**

### Pracovní verze Nakladatelské politiky UK <sup>[1]</sup>

Toto je pracovní verze nakladatelské politiky UK, která vychází z dlouhodobého záměru UK a prochází živou diskusí uvnitř sdružení Volba je věda (<http://www.volbajeveda.cz/nonapuk>).

1. Odhodláni vyplnit přání zakladatele, aby ti, kdo lační po plodech vědění, našli na Univerzitě Karlově stůl k pohoštění prostřený (viz Zakládací listina UK) a připomínající si, že i v nakladatelské politice je posláním univerzity šíření vzdělanosti (viz Statut UK)
2. sledující vizi, aby byla Univerzita Karlova otevřená jak nadaným studentům, dobrým učitelům a vědcům z domova i ze zahraničí, tak celé společnosti,3)
3. připraveni odpovědět na výzvu vnějšího prostředí, které vyžaduje vytváření nových nabídek i forem studia pro celoživotní vzdělávání,4)
4. respektující vůli zvolených zástupců akademické obce, aby byla připravena a realizována nová nakladatelská politika UK včetně elektronických publikací,5)
5. uvědomující si radikální změny vyplývající z technologického vývoje, které umožnily zpřístupnit vědomosti každému, kdo po nich touží,
6. mající na zřeteli dostupnost vzdělání pro studenty se speciálními potřebami,6) uznávající rozmanitost fakult univerzity a zdůrazňující nutnost realizovat nakladatelskou politiku UK ve specifických podmínkách jednotlivých fakult s ohledem na její cíle,
7. sledující cíl urychlit posun univerzity k nejvyšším mezinárodním standardům v oblasti nakladatelské politiky a přístupu ke vzdělávání,7)
8. uznávající vysoký společenský přínos tuzemských i zahraničních univerzit, které všeobecně zpřístupnily svoje studijní materiály a publikační výsledky veřejnosti, a rovněž odhodláni přispět blahu společnosti svým dílem,
9. přihlašující se k myšlenkám Otevřeného přístupu, jak jsou vyjádřeny v Budapeštské iniciativě Otevřeného přístupu z roku 2002 a Berlínské deklaraci Otevřeného přístupu z roku 2003,
10. vycházející ze zásady, že sdílení vědeckých poznatků podporuje výzkum a pokrok a přispívá k duševnímu bohatství lidstva, ze kterého může každý těžit,
11. uznávající, že veřejná přístupnost informací patří k nezastupitelným hodnotám moderní společnosti a podmiňuje její budoucí svobodný rozvoj,
12. vyslovující uznání řadě učitelů a studentů, kteří již zpřístupňují svoje univerzitní výsledky veřejnosti, berouce v úvahu, že projekty postavené na tvůrčím zapojení každého člena akademické obce již přinesly první ovoce a přispívají věhlasu Univerzity Karlovy a soudržnosti její akademické obce,
13. vyjadřující přání, aby se nakladatelská politika stala společným úspěchem celé akademické obce a její výsledky umožnily dobrovolné sdílení příspěvků učitelů a studentů, které by odráželo skutečný závazek Univerzity Karlovy šířit vědomosti pro veřejné blaho,

**přijali jsme v Akademickém senátě tuto novou nakladatelskou politiku UK**

### Obecná část

Nakladatelská politika shrnuje zásady, podle nichž se postupuje na Univerzitě Karlově při zpřístupňování publikačních výsledků veřejnosti a motivování členů akademické obce ke sdílení informací. Nakladatelská politika pro vědu, výzkum a vzdělání se zakládá na těchto zásadách:

1. Jasná pravidla a koncepční přístup k duševnímu bohatství Univerzity Karlovy.
2. Všeobecná přístupnost informací vytvářených na UK pro studenty a veřejnost.
3. Přenositelnost informací a nezávislost na konkrétních technických systémech.
4. Zrovnoprávnění elektronické a tištěné podoby informací pro hodnocení publikačních výsledků.
5. Posílení odpovědnost univerzity vůči společnosti, která se na financování chodu UK podílí.

Nakladatelská politika UK bere v úvahu důležitou roli duševního bohatství Univerzity Karlovy. Duševní bohatství Univerzity Karlovy tvoří všechny výsledky studentů a akademických pracovníků, které vznikly v souvislosti s vědou, výzkumem a vzděláváním na Univerzitě Karlově. Duševní bohatství jsou přednášky, učebnice, výsledky grantů, články, kvalifikační práce apod. bez ohledu na to, zda kdo je vydává. Duševní bohatství by mělo být evidováno a zpřístupněno veřejnosti.

Všeobecným zpřístupněním se rozumí zpřístupnění na Internetu pod licencemi dovolujícími kopírování a úpravy při zachování jména autora, díky čemuž budou materiály dostupné pro studium, tisk, elektronické čtečky knih a využití ve skriptech.

## **Zvláštní část**

### **Věda a výzkum**

#### **Cíle**

1. Obstát v globální konkurenci a usilovat o co největší mezinárodní dopad publikačních výsledků UK.
2. Zařadit se mezi nejprestižnější a nejotevřenější univerzity.
3. Informovat veřejnost o výsledcích výzkumu.

#### **Nástroje**

1. Podpora Otevřenému přístupu k publikačním výsledkům akademických pracovníků mimo UK.
2. Zavedení Otevřeného přístupu k publikačním výsledkům vydávaným nakladatelstvím UK.
3. Lepší využití Digitálního repozitáře UK a spolupráce s existujícími repozitáři jiných institucí, která povede k efektivnějšímu sdílení pracovních materiálů (výzkumná data, dokumentační fotografie, měření apod.). Digitální repozitář se odíší od Internetové knihovny tak, že bude obsahovat i materiály, které neprošly oponentským řízením.
4. Využití a podpora licencí umožňujících svobodné sdílení informací (Creative Commons, GNU GPL)
5. Všeobecné zpřístupnění kvalifikačních prací na Internetu v Digitálním repozitáři UK.

### **Vzdělání**

#### **Cíle**

1. Jasné vymezení rozsahu relevantní látky vyžadované pro absolvování kursu a její všeobecná přístupnost v uceleném materiálu.
2. Dostupnost doplňujících studijních materiálů v elektronické formě.
3. Dostupnost papírového vydání v knihovně pro absenční vypůjčení a možnost koupě papírového vydání za rozumnou cenu.
4. Motivace akademických pracovníků, aby učebnice vydávali pod UK
5. Vytvoření podoby studijních materiálů, která zpřístupní vzdělání studentům se speciálními potřebami

#### **Nástroje**

### **Způsoby, jak zpřístupnit studijní materiály v elektronické podobě**

1. Internetová knihovna UK – nově vydané tituly všeobecně zpřístupnit ve zdrojové podobě na Internetu, která umožní autorům verzovat soubory a uživateli přizpůsobit text pro různá technická zařízení (různé modely elektronických čteček knih apod.)
2. OpenCourseWare – systematizace studijních materiálů pro každý kurs vycházející z Internetové knihovny, obsahující například aktuality, domácí úkoly, cvičební písemky, studentské diskuse, přednášky apod. Open CourseWare musí být propojen s informačním systémem.
3. WikiSkripta – otevřený systém skript na UK, který bude moci upravovat celá akademická obec, který bude obsahovat nejnovější informace a bude propojený s Internetovou knihovnou, aby bylo možno opravovat chyby.

### **Způsoby, jak zpřístupnit studijní materiály v tištěné podobě**

1. Využití malonákladových dotisků pro potřeby studentů, které by organizovaly knihovny a po přečtení by knihy z doporučené literatury v dobrém stavu případně odkoupily pro knihovní fond.
2. Možnost tisku aktuální verze knih přímo z Internetové knihovny UK

### **Způsoby, jak motivovat akademické pracovníky, aby učebnice vydávali pod UK**

1. Aktuální studijní materiály by měly být považovány za standard pedagogického pracovníka a publikační výsledky v oblasti vzdělání by měly být finančně oceněny v rámci pracovněprávního vztahu
2. Flexibilní přístup nakladatelství UK k učebním textům. Nakladatelství UK by mělo nabídnout učitelům více než komerční konkurence, například otevřené šablony pro sazbu, kvalitní recenzenty, blízký vztah k akademické obci, spolupráci s knihovnami, flexibilní distribuci nákladu a dotisků mezi akademickou obcí a zpětnou vazbu pomocí univerzitních systémů jako je Internetová knihovna UK.

### **Způsoby, jak zpřístupnit vzdělání studentům se speciálními potřebami**

1. zahrnout podobu zpřístupňující texty studentům se speciálními potřebami do Internetové knihovny UK (automatický převod na Braillovo písmo, zvuk), kterou usnadní právě otevřenost celého konceptu.

## **Reference**

1. Autor: jmi, Nová nakladatelská politika UK: pracovní verze nakladatelské politiky UK. In: Volba je věda: Poznání - Sdílení - Pokrok [online]. Praha, 2011, 2011/04/04 22:45 [cit. 2012-06-28]. Dostupné z: <http://www.volbajeveda.cz/nonapuk?>

## Externí odkazy

- *Ediční komise AS UK*, Konzultace k nové nakladatelské politice UK ([http://www.volbajeveda.cz/\\_media/konzultace.pdf](http://www.volbajeveda.cz/_media/konzultace.pdf))